

Udskriftsdato: 19. december 2025

FOU nr 2016.11 (Gældende)

2016-11. Ankestyrelsen kunne ikke konkludere, at kommunen havde overholdt sin vejledningspligt over for en kvinde, der trak sin ansøgning om førtidspension tilbage

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

LBK nr 433 af 22/04/2014 § 7 stk. 1 - LBK nr 1052 af 08/09/2015 § 5

2016-11. Ankestyrelsen kunne ikke konkludere, at kommunen havde overholdt sin vejledningspligt over for en kvinde, der trak sin ansøgning om førtidspension tilbage

En mor klagede på vegne af sin datter med psykisk handicap over, at Ankestyrelsen havde anset datterens ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag for at være trukket tilbage. Det betød nemlig, at datteren ikke kunne få bedømt sagen efter de gamle pensionsregler, der var mere fordelagtige for hende. Mor og datter anførte, at ansøgningen ikke var trukket tilbage, og at kommunen ikke havde vejledt datteren ordentligt.

Ombudsmanden kunne ikke kritisere, at Ankestyrelsen lagde til grund, at ansøgningen var trukket tilbage – det fremgik af kommunens journalnotat fra et møde med datteren. Først i forbindelse med ombudsmandens undersøgelse tog Ankestyrelsen stilling til de indholdsmæssige krav til kommunens vejledning og vurderede, at kommunen havde overholdt sin vejledningspligt.

I sin udtalelse omtalte ombudsmanden flere krav, som vejledningen skulle leve op til. Ombudsmanden mente ikke, at Ankestyrelsen på baggrund af sagens skriftlige materiale kunne konkludere, at kommunen havde overholdt sin vejledningspligt. Han henstillede til Ankestyrelsen at tage stilling til, hvilke eventuelle konsekvenser det, han havde anført om vejledningen, skulle have.

Ombudsmanden var enig med Ankestyrelsen i, at styrelsen burde have indhentet oplysninger om kommunens vejledning. Han var også enig med kommunen i, at det burde have fremgået af journalnotatet, at der var givet vejledning. Ankestyrelsen burde endvidere have kritiseret kommunen for, at vejledningen ikke fremgik af journalnotatet.

Endelig var ombudsmanden enig med myndighederne i, at det havde været hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med god forvaltningsskik, hvis kommunen skriftligt havde bekræftet over for datteren, at ansøgningen var trukket tilbage.

(Sag nr. 14/04335)

Herunder gengives ombudsmandens udtalelse i sagen efterfulgt af en sagsfremstilling:

Ombudsmandens udtalelse

1. Baggrund

A er født i 1981. Hun har (bl.a. et psykisk handicap).

Den 1. oktober 2012 modtog X Kommune A's ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag, og den 2. oktober 2012 traf kommunen afgørelse om, at sagen overgik til behandling efter reglerne om førtidspension. Kommunen skulle efter reglerne som udgangspunkt træffe afgørelse inden 3 måneder.

Den 4. februar 2013 – da A var til møde i kommunen – var der endnu ikke truffet afgørelse i sagen om førtidspension. Det er kommunens og Ankestyrelsens opfattelse, at A på mødet trak sin pensionsansøgning tilbage.

I A's tilfælde har det betydning, om hun trak sin ansøgning af 1. oktober 2012 tilbage, fordi pensionsreglerne blev ændret den 1. januar 2013. Efter de nye pensionsregler kan personer under 40 år som udgangspunkt ikke tilkendes førtidspension, men kan i stedet bevilges et eller flere ressourceforløb.

Førtidspensionssager, der før 1. januar 2013 var overgået til behandling, skulle dog færdigbehandles efter de gamle pensionsregler, som ikke indeholdt særlige begrænsninger for personer under 40 år.

Du har gennem hele sagen fastholdt, at A ikke har trukket ansøgningen tilbage, og at hun i hvert fald ikke var vejledt ordentligt forinden. Du har bl.a. henvist til, at I var klar over, at der var kommet nye regler for førtidspension, der særligt havde betydning for personer under 40 år, og at I netop med ansøgningen af 1. oktober 2012 ønskede at undgå de nye regler. Det er på den baggrund din opfattelse, at A har krav på, at kommunen træffer en afgørelse om førtidspension efter de gamle pensionsregler.

Du mener desuden, at hun opfyldte betingelserne for ret til førtidspension.

2. Afgrænsning af min undersøgelse

Jeg kan efter min gennemgang af sagen ikke kritisere, at Ankestyrelsen har lagt til grund, at A på mødet den 4. februar 2013 trak sin ansøgning om førtidspension tilbage.

Jeg har særligt lagt vægt på, at det fremgår af kommunens notat af 7. februar 2013, at hun trak ansøgningen tilbage, og på kommunens oplysninger i udtalelsen af 5. januar 2015 om, at notatet bygger på sagsbehandlerens notater, der blev taget under selve mødet den 4. februar 2013. Der er ikke oplysninger i sagen, der giver mig grundlag for at tilsidesætte dette.

På baggrund af Ankestyrelsens udtalelser lægger jeg til grund, at det er styrelsens opfattelse, at kommunen havde pligt til at vejlede A i forbindelse med, at hun på mødet den 4. februar 2013 trak sin ansøgning tilbage. Det er jeg enig i.

Jeg har derfor besluttet at koncentrere min gennemgang af sagen til, hvilke indholdsmæssige krav man kan stille til den vejledning, som kommunen skulle give A, og til spørgsmålet om, hvorvidt Ankestyrelsen kunne konkludere, at kommunen havde overholdt vejledningspligten. Om kommunen har overholdt sin vejledningspligt over for A, kan nemlig have betydning for, om kommunen skal se bort fra, at hun trak sin ansøgning om førtidspension tilbage, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.

Til sidst i min udtalelse har jeg også taget stilling til nogle spørgsmål om sagsbehandlingen, dels i forhold til Ankestyrelsen, dels i forhold til X Kommune.

3. Vejledning

3.1. Kort om retsgrundlaget

X Kommunes pligt til at vejlede følger af § 7, stk. 1, i forvaltningsloven (nu lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014), af § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (nu lovbekendtgørelse nr. 1052 af 8. september 2015), af almindelige retsgrundsætninger og af god forvaltningsskik.

I Ankestyrelsens udtalelse af 14. september 2015 er reglerne gengivet.

Af pkt. 29-30 i Justitsministeriets vejledning til forvaltningsloven (Retsinformation nr. 11740 af 4. december 1986) fremgår bl.a. følgende:

”Vejledningens form og indhold vil i øvrigt afhænge af en konkret vurdering af den enkelte borgers behov og forudsætninger på det pågældende område. (...)

...

Vejledningen efter § 7, stk. 1, bør sikre, at borgeren får tilstrækkelig orientering om, hvilken betydning reglerne på det pågældende område har for vedkommende, og hvordan den pågældende lettest og mest effektivt kan opfylde de eventuelle krav, der er i lovgivningen. (...) ”

Vejledningens indhold og form må afpasses i forhold til borgerens forudsætninger og dennes eventuelle særlige personlige, eventuelt fysiske forhold. ”

Spørgsmålet om vejledningens form og indhold efter forvaltningsloven er også behandlet i juridisk litteratur. Se f.eks. særligt Niels Fenger, *Forvaltningsloven med kommentarer* (2013), s. 260 ff. Der henvises også til artiklen *God vejledning styrker borgernes retssikkerhed* af Kirsten Talevski i Folketingets Ombudsmands beretning for 2009, s. 23 ff., og til samme forfatter i *Forvaltningsloven 25 år* (2012), s. 297 ff.

Bestemmelser i den sociale lovgivning, herunder § 5 i retssikkerhedsloven, skærper myndighedernes pligt til at vejlede og pålægger myndighederne mere præcise og typisk også mere vidtgående pligter til at yde borgerne vejledning.

Retssikkerhedslovens rådgivnings- og vejledningsforpligtelse må tilpasses problemets omfang og karakter, og rådgivningens/vejledningens intensitet må yderligere tilpasses det hjælpebehov, der er til stede målt i forhold til den enkeltes egne muligheder for at overskue og løse sit problem. Jeg henviser til Jon Andersen, *Social Forvaltningsret*, 5. udgave (2015), s. 244, og til Kirsten Ketscher, *Socialret – Principper*,

Rettigheder, Værdier (2014), s. 385 ff. Jeg henviser videre til kapitel 7 i vejledning nr. 73 af 3. oktober 2006 om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsvejledningen).

Sammenfattende kan det siges, at kravene til vejledningens indhold og form ikke kan angives generelt, men afhænger af den enkelte situation. Hovedsynspunktet er, at vejledningen skal have et sådant indhold, at det undgås, at borgerne på grund af fejl, uvidenhed eller misforståelser udsættes for et retstab. Hvis reglerne er indviklede, eller sagen kan få særligt indgribende konsekvenser for borgeren, stilles der skærpede krav til vejledningen. Også borgerens personlige forudsætninger, herunder vedkommendes alder, kan stille særlige krav til, hvordan vejledningspligten må udøves.

Med andre ord skal vejledningen gives på en sådan måde, at den når sit formål: At imødekomme borgerens informationsbehov.

Hvis vejledningen er mangelfuld, har myndigheden begået en retlig fejl. Det kan i nogle tilfælde betyde, at borgeren skal stilles, som om der var givet korrekt vejledning, og borgeren havde handlet i overensstemmelse hermed. Jeg henviser til pkt. 47 i retssikkerhedsvejledningen, hvor det er anført, at manglende eller mangelfuld vejledning kan betyde, at der træffes en ny afgørelse, der retter op på den manglende eller forkerte vejledning, således at en borger stilles, som om der fra begyndelsen var givet korrekt vejledning.

Se også f.eks. Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer (2013), s. 285 ff. Der henvises yderligere til f.eks. Folketingets Ombudsmands beretning for 2002, s. 340 ff., Ugeskrift for Retsvæsen 2014.2315 H forudsætningsvist og til Ankestyrelsens principafgørelser B-1-89, 95-15 og 98-15.

3.2. De indholdsmæssige krav til vejledningen

Ankestyrelsen har i sin udtalelse af 14. september 2015 oplyst, at der i ”en sag som den foreliggende, hvor borgeren overvejer at trække en ansøgning om førtidspension tilbage på et tidspunkt, hvor der var en nært forestående lovændring”, næppe er tvivl om, at kommunen skal rådgive om forskellen mellem de to regelsæt.

Ankestyrelsen mener, at vejledning om de to regelsæt skal ”vise forskellen, og dermed vil borgere blive bekendt med, at det er sværere at få tilkendt førtidspension efter de nye regler om førtidspension”, og at den skal ”belyse konsekvenser af/ulempen ved at trække en ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage”. Styrelsen har videre oplyst, at kommunen skulle ”sikre sig, at borgeren var klar over, at en tilbagetrækning af ansøgningen ville betyde, at kommunen ikke nødvendigvis ville træffe afgørelse om førtidspension, men ville foretage en helhedsvurdering af sagen”.

Jeg er enig med Ankestyrelsen i disse indholdsmæssige krav til vejledningen. Jeg tilføjer, at vejledningen også skulle indeholde udtrykkelige oplysninger om, at der slet ikke ville blive truffet afgørelse om førtidspension efter de gamle pensionsregler, hvis A trak ansøgningen tilbage. Denne konsekvens ville nemlig indtræde uafhængigt af, at kommunen skulle foretage en helhedsvurdering af sagen efter det regelsæt, som var gældende efter den 1. januar 2013.

Ankestyrelsen har også oplyst, at der er skærpede krav til den vejledning, som gives til borgere, der har det psykisk dårligt. Det er jeg enig i, og det fremgår af journalnotatet, at A under mødet havde det meget dårligt og græd gennem samtalen. I en sådan situation – og i lyset af den konsekvens, som det ville få for

A at trække sin ansøgning tilbage – havde sagsbehandleren efter min opfattelse en særlig forpligtelse til at sørge for, at A forstod, hvad det indebar, at ansøgningen blev trukket tilbage.

Ankestyrelsen har ikke i sin udtalelse af 14. september 2015 kunnet pege på eventuelle fordele eller interesser, som A kunne have af/i at trække ansøgningen tilbage. Det gør det svært at forstå, hvorfor hun overhovedet skulle trække den tilbage, og skærper efter min opfattelse kommunens vejledningspligt.

Jeg henviser i den forbindelse til dine oplysninger om, at ansøgningen netop var indgivet, for at hun kunne få en afgørelse om sin ret til førtidspension efter de gamle pensionsregler, inden de nye trådte i kraft. Alt tydede på, at en afgørelse efter de gamle regler ville være truffet i løbet af meget kort tid, og at dette kunne være sket sideløbende med den fortsatte sagsbehandling i kommunen, jf. også Ankestyrelsens udtalelse af 14. september 2015.

Samlet set er det min opfattelse, at X Kommune, inden A trak sin ansøgning tilbage, skulle have vejledt hende om forskellen på de gamle og nye regler om førtidspension, herunder at kommunen skulle foretage en helhedsvurdering af sagen efter de nye regler. Kommunen skulle også have gjort det klart for A, at det er sværere at få pension efter de nye regler end efter de gamle regler. Vejledningen skulle efter min opfattelse udtrykkeligt indeholde oplysninger om, at der ikke ville blive truffet en afgørelse efter de gamle regler, hvis A trak ansøgningen tilbage. Hun skulle også vejledes om, at det var muligt at fastholde ansøgningen, og at sagsbehandlingen efter det nye regelsæt kunne fortsætte sideløbende i kommunen.

På grund af A's psykiske tilstand på mødet havde kommunen et særligt ansvar for at sikre sig, at A rent faktisk forstod vejledningen, herunder hvad det betød, hvis hun trak sin ansøgning tilbage: Nemlig at hun mistede retten til at få afgjort førtidspensionssagen efter de gamle pensionsregler.

Jeg er opmærksom på, at A var ledsaget af sin kontaktperson på mødet den 4. februar 2013. Hverken kommunen eller Ankestyrelsen har imidlertid vurderet, at den pågældende deltog som A's partsrepræsentant eller bisidder i forhold til kommunen. Derfor mener jeg ikke, at dette forhold har nogen betydning for kommunens vejledningspligt over for A.

Jeg er også opmærksom på, at du har oplyst, at I var til møde med kommunens afdelingsleder den 27. september 2012. Der er i sagen kun dine oplysninger om et møde den 27. september 2012. Men af journalen fremgår, at A den 21. september 2012 var til møde i kommunen sammen med sine forældre, at der under mødet blev givet udtryk for, at A ønskede at søge om førtidspension på det foreliggende grundlag, og at der på mødet blev udleveret et skema til ansøgningen.

Jeg går herefter ud fra, at det møde, som du omtaler, rettelig fandt sted den 21. september 2012.

Mødet den 21. september 2012 fandt sted, kort tid før A indgav sin ansøgning af 1. oktober 2012. Hverken kommunen eller Ankestyrelsen har i deres udtalelser omtalt mødet den 21. september 2012 og/eller den eventuelle vejledning, som fremgik af ansøgningsskemaet. På den baggrund er jeg ikke i stand til at vurdere, om den vejledning, som kommunen skulle give A på mødet den 4. februar 2013, skulle tilpasses i forhold til det, som der eventuelt måtte være vejledt om på mødet den 21. september 2012.

3.3. Den konkrete vejledning

Jeg har ikke mulighed for inden for rammerne af en ombudsmandsundersøgelse at afdække, hvad der præcist blev sagt på mødet i kommunen den 4. februar 2013, og om kommunen – før A trak sin ansøgning tilbage – vejledte hende i overensstemmelse med de indholdsmæssige krav, der er omtalt ovenfor. Det skyldes, at ombudsmanden i modsætning til domstolene normalt ikke har mulighed for at afhøre vidner i sagen, men behandler klager på et skriftligt grundlag.

Min vurdering af sagen er derfor foretaget på samme skriftlige grundlag, som lå til grund for Ankestyrelsens vurdering af sagen.

Bedømmelsen af, om kommunen har overholdt sin vejledningspligt, må ske på baggrund af en bevismæssig vurdering af oplysningerne i sagen. Jeg bemærker i den forbindelse, at myndighedernes ansvar for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes en rigtig afgørelse, også indebærer, at der skal foretages en konkret og korrekt bevisvurdering af oplysningerne i sagen. Jeg henviser senest til min udtalelse af 30. november 2015, der er offentliggjort som sag nr. 2015-57 på Folketingets Ombudsmands hjemmeside.

Samlet er det min opfattelse, at Ankestyrelsen ikke på det foreliggende skriftlige grundlag – og ca. to år efter, at mødet fandt sted – kunne konkludere, at kommunen havde overholdt sin vejledningspligt, som den er beskrevet ovenfor.

Jeg har lagt vægt på følgende:

Kommunens journalnotat fra mødet den 4. februar 2013 er forholdsvis detaljeret og indeholder bl.a. oplysninger om A's psykiske tilstand og sagsbehandlerens vurdering af hendes fremtidige arbejdsmuligheder og behovet for at indhente psykiatrisk speciallægeerklæring. Der fremgår intet om, at sagsbehandleren skulle have vejledt hende om konsekvenserne af at trække ansøgningen om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage.

Du og A har under hele sagens forløb fastholdt, at der ikke blev givet nogen form for vejledning – i hvert fald ikke en vejledning, som fik A til at forstå konsekvenserne. Du har også oplyst til Ankestyrelsen, at A's kontaktperson heller ikke mener, at det blev sagt på mødet, hvad konsekvenserne af, at kommunen gik videre efter de nye pensionsregler, ville være. Dette har styrelsen ikke forsøgt at få belyst.

Det anførte må efter min opfattelse også ses i lyset af, at det under de foreliggende omstændigheder forekommer meget vanskeligt at forstå, hvilken interesse A – på et oplyst grundlag – skulle have i at trække sin ansøgning tilbage. Jeg henviser til pkt. 3.2 ovenfor.

Over for dette står alene kommunens kortfattede bemærkning i udtalelsen af 5. januar 2015 – baseret på den pågældende sagsbehandlers forklaring ca. to år efter mødet – om, at der ”er givet konkret rådgivning omkring forskellen på de regelsæt, der anvendes samt ændringen af pensionslovgivningen pr. 1. januar 2013”.

Det er – som jeg forstår det – alene på dette grundlag, at kommunen i udtalelsen vurderer, ”at A blev vejledt og var indforstået med konsekvenserne af at tilbagetrække sin ansøgning på mødet d. 4. februar 2013”.

Efter en samlet vurdering mener jeg, at Ankestyrelsen ikke på det foreliggende grundlag kunne konkludere, at kommunens vejledning var i overensstemmelse med de indholdsmæssige krav, der stilles, jf. det, der er anført i pkt. 3.2, og at styrelsen derfor ikke kunne konkludere, at kommunen havde overholdt sin vejledningspligt over for A.

4. Visse andre sagsbehandlingsspørgsmål

4.1. Ankestyrelsens oplysningsgrundlag ved afgørelsen af 30. september 2014

Ankestyrelsen har i udtalelsen af 20. februar 2015 til mig anført, at styrelsen i forbindelse med afgørelsen af 30. september 2014 ikke indhentede oplysninger om, hvorvidt kommunen havde vejledt A om konsekvenserne af at trække ansøgningen tilbage.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at styrelsen burde have gjort dette.

Dette er jeg enig i.

4.2. Notatpligt

Det fremgik ikke af X Kommunes journalnotat fra mødet den 4. februar 2013, at kommunen havde vejledt A. Kommunen har under sagen beklaget, at det ikke fremgik mere eksplicit af journalen, at der var givet konkret rådgivning.

Jeg er enig med X Kommune i, at det er beklageligt, at det ikke fremgik mere eksplicit af journalen, at der – efter hvad kommunen har oplyst – var givet konkret rådgivning.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at styrelsen burde have kritiseret kommunen for, at det ikke fremgik af notatet, at kommunen havde vejledt A.

Dette er jeg også enig i.

4.3. God forvaltningsskik

X Kommune har under sagen beklaget, at A ikke fik en skriftlig bekræftelse på, at hun havde trukket sin ansøgning af 1. oktober 2012 tilbage. Kommunen mener, at dette havde været hensigtsmæssigt.

Ankestyrelsen er enig med kommunen i, at dette havde været hensigtsmæssigt.

Jeg er enig med myndighederne i, at det havde været hensigtsmæssigt og i hvert fald i overensstemmelse med god forvaltningsskik, hvis kommunen skriftligt havde bekræftet over for A, at hendes ansøgning af 1. oktober 2012 var trukket tilbage. A ville således have haft mulighed for at reagere, hvis dette beroede på en misforståelse hos kommunen.

Jeg har overvejet, om det følger af god forvaltningsskik, af persondataloven (§§ 28 og 29 i lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger), og/eller af dialogprincippet i retssikkerhedslovens § 4, at kommunen på eget initiativ skulle have sendt A en kopi af notatet af 7. februar 2013. Jeg har dog ikke fundet anledning til at undersøge dette nærmere.

5. Hvad skal der nu ske i sagen?

Som det fremgår, mener jeg bl.a., at Ankestyrelsen ikke på det foreliggende grundlag kunne konkludere, at X Kommune havde overholdt sin vejledningspligt over for A.

Jeg har gjort myndighederne bekendt med min opfattelse.

Jeg har overvejet, om der er grundlag for at henstille til Ankestyrelsen at genoptage sagen.

Ankestyrelsen er nemlig – jf. udtalelsen af 20. februar 2015 – enig med kommunen i, at der ikke på det tidspunkt i 2012, hvor A søgte om førtidspension på det foreliggende grundlag, var grundlag for at rejse en sag om pension efter pensionslovens § 18. Styrelsen henviser til, at det fremgår af sagens akter, at A var i besiddelse af ressourcer, og at hun ikke havde fået afklaret sin arbejdsevne i tilstrækkelig grad.

Jeg henviser også til, at det, jf. kommunens notat af 7. februar 2013, var sagsbehandlerens vurdering, at der manglede en speciallægeerklæring. Disse oplysninger viser, at det er myndighedernes opfattelse, at A, selv om der ikke er truffet en afgørelse herom, ikke opfyldte betingelserne for ret til førtidspension efter de gamle regler, og at hun derfor – med stor sandsynlighed – ville have fået afslag på ansøgningen af 1. oktober 2012, hvis den ikke havde været trukket tilbage.

Heroverfor står, at en borger, der har ansøgt om førtidspension på det foreliggende grundlag, har krav på, at der træffes afgørelse i sagen, medmindre ansøgningen bliver trukket tilbage. Du har gennem hele sagen insisteret på, at A havde ret til at få bedømt sin ansøgning om førtidspension efter de gamle regler. Jeg forstår, at du fastholder dette synspunkt også efter, at du har læst Ankestyrelsens og kommunens udtalelser i sagen. Det er således fortsat din opfattelse, at A har ret til pension efter de gamle regler, eller at hun i hvert tilfælde har krav på, at der træffes en afgørelse herom.

Under henvisning hertil har jeg henstillet til Ankestyrelsen at tage stilling til, hvilke eventuelle konsekvenser det, som jeg har anført om vejledningen, skal have for A's sag.

Jeg gør for god ordens skyld opmærksom på, at jeg ikke har taget stilling til, om pensionssagen skal genoptages, og hvilket resultat en sådan genoptagelse i givet fald skal have.

For så vidt angår de øvrige forhold, som jeg har omtalt under pkt. 4, har jeg ligeledes gjort myndighederne bekendt med min opfattelse, men myndighederne skal ikke i den anledning foretage sig yderligere i forhold til A.

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagen, at A har (bl.a. et psykisk handicap).

Af journalen fremgår, at du sammen med A og hendes far var til et møde i kommunen den 21. september 2012. Det fremgår også, at I på mødet gav udtryk for, at A ønskede at søge om førtidspension på det foreliggende grundlag, og at der på mødet blev udleveret skema til brug for ansøgningen om førtidspension.

Den 1. oktober 2012 modtog X Kommune A's ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag, og den 2. oktober 2012 traf kommunen afgørelse om, at sagen var overgået til behandling efter førtidspensionsreglerne.

Af kommunens journalnotat af 7. februar 2013 fremgår følgende:

”§ 17 – Trukket ansøgning tilbage

Der er den 4. februar 2013 afholdt møde med A og hendes støtteperson (...). Formålet med mødet var, at opdatere A's ressourceprofil i forbindelse med, at hun har søgt om førtidspension på det foreliggende grundlag.

Ved gennemgang af ressourceprofilen blev det tydeligt, at A har det meget dårligt. Hun græder gennem samtalen. Hun fortæller, at hun har meget svært ved at være sammen med andre mennesker. Hun har svært ved at koncentrere sig og har hukommelsesbesvær.

Det er min vurdering, at der er behov for en yderligere afklaring i A's sag. Dette mener jeg, da det er tydeligt, at A's psykiske tilstand påvirker hendes daglige funktionsniveau. Ud fra mit kendskab til A's lidelse og de krav der stilles på arbejdsmarkedet kan jeg ikke se, at A vil kunne integreres på arbejdsmarkedet. Det er min vurdering, at hun som hun har det nu end ikke vil kunne opnå et indtægtsgivende arbejde selv med støtte.

Vi aftaler derfor, at der skal indhentes en psykiatrisk speciallægeerklæring for at få belyst A's nuværende tilstand, om der er behandlingsmuligheder og derved udsigt til bedring af hendes situation.

A trækker sin ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage. ”

Af rehabiliteringsteamets indstilling efter et møde den 12. juli 2013 fremgår, at A blev indstillet til ressourceforløb. Det fremgår, at rehabiliteringsplanen ikke sigtede mod et uddannelses- eller beskæftigelsesmål, men at formålet alene var at finde ud af, hvorvidt en længere periode med ro kunne medføre en bedring af tilstanden, så der måske var et arbejdsmarkedsperspektiv, der kunne udnyttes.

I e-mail af 14. juli 2013 klagede A til kommunen over indstillingen om et toårigt ressourceforløb, som hun var blevet telefonisk informeret om. Hun skrev bl.a., at hun havde søgt om førtidspension i september 2012, og at den nye pensionslov derfor ikke skulle gælde for hende.

I afgørelse af 8. august 2013 bevilgede kommunen A et ressourceforløb på to år. A klagede over afgørelsen, som kommunen den 22. august 2013 fastholdt.

Den 26. august 2013 skrev kommunen til A, at det eneste, der var planlagt i det toårige ressourceforløb, var fred og ro.

I e-mail af 24. september 2013 skrev du (som partsrepræsentant for A) bl.a. følgende til Ankestyrelsen:

”Vi spørger under samtalen den 27.9.2012, om forvaltningen vil søge førtidspension til A, men det afvises blankt.

Afdelingslederen oplyser, at han ikke kender meget til (A's psykiske handicap), men som han ser hende, vil hun ikke kunne få pension.

Vi insisterer på, at ansøgningen gennemføres, selvom vi ved, at den så skal afgøres på det foreliggende.

Vi tror på, at alle hendes mislykkede forsøg på at komme i arbejde eller uddannelse – som hendes CV viser – vil vise, at hun er berettiget.

A får efterfølgende brev om, at pensionssagen startes pr. 1.10.2012, samt at afgørelsen skal foreligge inden 3 mdr. i.h.t. § 21 i lov om social pension.

...

Næste kontakt til forvaltningen er 4.2.2013, hvor A og kontaktperson mødes med ny sagsbehandler. De oplyses om, at forvaltningen nu søger førtidspension til hende, men at det sker efter de nye regler af 1.1.2013, hvor alder vægtes højere end funktionsniveau. ”

Efter at have modtaget aktindsigt i sagen sendte du med e-mail af 16. marts 2014 dine bemærkninger til Ankestyrelsen. Du skrev bl.a.:

”I de sagsakter, som er fremsendt, savner jeg oplysninger fra perioden fra september 2012 og indtil afgørelsen om ressourceforløb.

Vi kendte til de nye pensionsregler, som skulle træde i kraft den 1.1.2013, og som især ville gøre det vanskeligere for unge at få førtidspension. Vi mente på daværende tidspunkt, at A kunne være berettiget til førtidspension, da hun i rigtig mange år har forsøgt at få fodfæste på arbejdsmarkedet, dels gennem arbejde, dels via uddannelse. Samtidig forelå der utallige udtalelser fra psykolog og psykiater, som beskrev hendes situation.

Kommunen sagde nej til at søge for hende, men accepterede en ansøgning fra A på det foreliggende, altså iflg § 17 og med en afgørelse inden for 3 mdr.

Der kom der aldrig en afgørelse på denne ansøgning. I stedet indkaldte ny sagsbehandler A og hendes socialpædagog til møde i februar 2013. Hun meddelte dem, at kommunen nu overtog ansøgningen, hvilket ville være til stor fordel for A, ikke mindst, fordi der så kunne indhentes en speciallægeerklæring.

Min mand og jeg var bortrejst på dette tidspunkt, og da jeg efterfølgende forhørte mig om sagen, fik jeg at vide, at A havde trukket sin pensionsansøgning tilbage.

Dette er ikke korrekt, da hun aldrig er blevet spurgt. Både A og hendes socialpædagog fastholder, at der under samtalen intet blev sagt om, at overgang fra § 17 til § 18 automatisk betød, at hun opgav sin ansøgning og desuden kom under de nye pensionsregler. Det var jo netop dette, vi forsøgte at undgå ved vores ansøgning, og var der blevet fortalt om disse konsekvenser, ville begge have reageret. Ingen af dem kunne forventes at have faglig indsigt til at gennemskue dette uden en nøjagtig redegørelse.

Jeg mener, vi havde krav på en afgørelse af ansøgningen iht § 17 og muligvis også en afgørelse om skiftet til § 18. ”

Den 8. september 2014 ringede du til Ankestyrelsen for at høre til sagen. Af samtalenotatet fra styrelsen fremgår bl.a. følgende:

”Hun [du] oplyser, at hendes datter søgte om førtidspension på det foreliggende grundlag i oktober 2012, men at der ikke er truffet en afgørelse. De fik i stedet mundtligt at vide februar 2013, at kommunen ville indhente en ny speciallægeerklæring da hun ikke kunne få pension på det grundlag der var. Kommunen ville derfor overtage sagen, og det er nu endt med et ressourceforløb. (A’s mor) oplyser i den forbindelse, at hendes datter ikke har trukket sin ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage, selvom det måske er kommunens opfattelse. ”

Ankestyrelsen traf afgørelse i sagen den 30. september 2014. Styrelsen var enig i kommunens afgørelse om ressourceforløb. Styrelsen bemærkede, at der ikke var oplysninger i sagen om, at du eller A efterfølgende havde gjort kommunen opmærksom på, at ansøgningen ikke var trukket tilbage. Ansøgningen om førtidspension måtte således på baggrund af kommunens notat af 7. februar 2013 anses for trukket tilbage.

Den 8. oktober 2014 klagede du på vegne af A til mig over Ankestyrelsens afgørelse. Du oplyste bl.a., at styrelsen afviste at vurdere sagen efter pensionsreglerne fra før 1. januar 2013 på baggrund af et notat i journalen om, at A i februar 2013 havde trukket sin ansøgning tilbage. Du skrev bl.a. følgende:

”Både A og hendes kommunale kontaktperson, som var med ved mødet, fastholder, at der på intet tidspunkt blev udtalt, at en overgang til, at kommunen nu søgte pension, ville medføre, at den oprindelige ansøgning faldt bort.

De var i bedste fald ikke ordentligt orienteret om konsekvenserne, og ordlyden ’A har trukket sin ansøgning tilbage’ tilbageviser de på det kraftigste. (...)”

På den baggrund klagede du over, at hverken kommunen eller Ankestyrelsen havde afgjort sagen efter de gamle førtidspensionsregler.

Den 16. december 2014 bad jeg Ankestyrelsen og X Kommune om en udtalelse til sagen.

Jeg bad bl.a. myndighederne om nærmere at redegøre for, hvorfor det kunne lægges til grund, at A på mødet den 4. februar 2013 havde tilbagekaldt sin ansøgning af 1. oktober 2012 om førtidspension på det foreliggende grundlag.

Jeg bad også myndighederne om at udtale sig om, hvilke faktiske eller retlige forhold der forhindrede kommunen i at fortsætte med at behandle A's sag i kommunen sideløbende med ansøgningen om førtidspension på det foreliggende grundlag, og om betydningen af, at kommunen tilsyneladende ikke – i lyset af A's psykiske tilstand på mødet – skriftligt bekræftede over for hende, at ansøgningen var trukket tilbage.

Den 20. februar 2015 modtog jeg myndighedernes udtalelser.

Af Ankestyrelsens udtalelse af 20. februar 2015 fremgår bl.a. følgende:

”Vi henviser (...) til kommunens udtalelse af 5. januar 2015, hvoraf det fremgår, at det ikke er usædvanligt for kommunen, at en borger kan være meget følelsesladet under et møde og/eller generelt har det mentalt dårligt. Kommunen oplyser i den forbindelse, at det er deres sagsbehandlere uddannet – og vant – til at håndtere, og der foretages en konkret vurdering i den enkelte situation af, om et møde fortsat kan afholdes med et konstruktivt udbytte, og hvad der videre skal ske.

Vi bemærker desuden, at A's støttekontaktperson var med til mødet, og at der er tale om en støttekontaktperson, som har været tilknyttet A fast i nogle år.

Vi bemærker herudover, at det ikke fremgår af sagens akter, at A eller hendes støttekontaktperson har rettet henvendelse til kommunen og klaget over, at mødet blev afholdt trods A's psykiske tilstand.

...

Kommunen har i deres udtalelse af 5. januar 2015 oplyst, at der på mødet den 4. februar 2013 blev givet rådgivning omkring de nye og gamle regler om førtidspension.

Vi har ikke i forbindelse med vores afgørelse af 30. september 2014 indhentet oplysninger om, hvorvidt kommunen har vejledt A om konsekvenserne af at trække ansøgningen om førtidspension tilbage.

Vi er opmærksomme på, at det fremgår af forvaltningslovens § 7, stk. 1, at en forvaltningsmyndighed i fornødent omfang skal yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde, og at det fremgår af offentlighedslovens § 13 (dagældende § 6), at i sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en myndighed m.v., skal den pågældende myndighed m.v., når den mundtligt eller på anden måde bliver bekendt med oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, der er af betydning for sagens afgørelse, snarest muligt gøre notat om

indholdet af oplysningerne eller vurderingerne. En myndighed m.v. skal i sager, hvor der vil blive truffet en afgørelse, endvidere snarest muligt tage notat om væsentlige sagsekspeditionsskridt, der ikke i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Vi burde i den forbindelse have indhentet oplysninger om, hvorvidt kommunen havde vejledt A, og herudover burde vi have kritiseret kommunen for, at det ikke fremgik af notatet, at kommunen havde vejledt A.

Det ændrer dog ikke ved vores opfattelse af, at A har trukket sin ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage, og at ansøgningen derfor ikke skulle behandles.

Det ændrer heller ikke ved vores opfattelse af, at A har ret til et ressourceforløb, og at hun ikke opfylder betingelserne for førtidspension.

Vi henviser til vores afgørelse af 30. september 2014, hvor vi vurderede, at A har komplekse problemer ud over ledighed, som ikke har kunnet løses gennem en almindelig beskæftigelsesrettet indsats, og at der er behov for en længerevarende indsats, før der kan fastsættes et konkret beskæftigelsesmål.

Vi vurderer også, at A er i besiddelse af ressourcer, og at der er behov for at udvikle disse samt afklare hendes arbejdsevne et sted, hvor der tages hensyn til hendes skånebehov.

Vi er opmærksomme på, at A lider af (...).

Vi lagde i vores afgørelse af 30. september 2014 vægt på, at A sidst har været i virksomhedspraktik i perioden fra (...) januar 2010 til (...) august 2010, hvor hun formåede at arbejde først i 30 timer om ugen, herefter 37 timer om ugen og til sidst 20 timer om ugen. Det er oplyst fra arbejdspladsen, at de ikke kunne tage hensyn til hendes skånebehov. A har ikke herefter deltaget i en afklaring af hendes arbejdsevne, der skulle begrunde, at hendes arbejdsevne er blevet væsentligt ringere end det tidligere viste.

Vi lagde særligt vægt på, at A (er engageret i et ulandsprojekt, som involverer rejseaktivitet).

...

Vi bemærker i den forbindelse, at pension ikke kan tilkendes af økonomiske årsager, men at borgeren skal opfylde betingelserne i pensionslovens § 16, og at vi ud fra sagens akter ikke anser det for formålsløst at udvikle A's arbejdsevne.

...

Vi bemærker, at det fremgår af § 13 (tidligere § 6) i offentlighedsloven, at i sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en myndighed m.v., skal den pågældende myndighed m.v., når den mundtligt eller på anden måde bliver bekendt med oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, der er af betydning for sagens afgørelse, snarest muligt gøre notat om indholdet af oplysningerne eller vurderingerne.

Vi har noteret os, at kommunen har oplyst, at der i forbindelse med selve mødet blev taget notater, som sagsbehandleren efterfølgende har skrevet ind i journalarket.

Vi er i den forbindelse enige med kommunen i, at det er i overensstemmelse med loven, at kommunen tager notater til et møde med en borger, og at det efterfølgende skrives ind i deres journalark. Vi forudsætter selvfølgelig, at kommunens notater, som er skrevet ned på mødet, er fyldestgørende og giver et korrekt billede af, hvad der er blevet sagt på mødet.

Vi henviser i den forbindelse ligesom kommunen til Offentlighedsloven med kommentar af John Vogter, 3. udgave, side 155.

Vi henviser desuden til, at det fremgår af Forvaltningsret – sagsbehandling af Jens Garde, Carl Aage Nørgaard og Karsten Revsbech 5. udgave side 235, at loven ikke giver særlige regler om, hvorledes notatpligten praktisk skal gennemføres. De pågældende oplysninger vil derfor blot kunne noteres på sagens referatark. I visse tilfælde kan det dog være mere hensigtsmæssigt at notere oplysninger af denne art på et særligt ark, hvilket vil kunne lette behandlingen af begæringer om aktindsigt.

...

Vi bemærker hertil, at kommunen først kan behandle en sag om førtidspension efter pensionslovens § 17, stk. 2 (dagældende § 17, stk. 1, 2. pkt.), når der foreligger en ansøgning fra borgeren. Hvis borgeren ikke har ansøgt eller borgeren har trukket sin ansøgning tilbage, så kan sagen ikke behandles på det foreliggende grundlag. Kommunen skal dog foretage en konkret vurdering af, om der er behov for at iværksætte foranstaltninger, og i den forbindelse skal kommunen undersøge, om der er grundlag for at påbegynde en sag om førtidspension.

Vi er desuden enige med kommunen i, at der ikke på tidspunktet, hvor A søgte om førtidspension på det foreliggende grundlag, var grundlag for at rejse en sag om pension efter pensionslovens § 18.

Vi bemærker i den forbindelse, at det fremgår af sagens akter, at A er i besiddelse af ressourcer, og at hun ikke har fået afklaret sin arbejdsevne i tilstrækkelig grad. Vi henviser til udtalelsen fra praktikstedet, hvoraf det fremgår, at man ikke kunne tilgodese hendes skånebehov.

...

Vi er enige med kommunen i, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis kommunen skriftligt havde bekræftet overfor A, at hun havde trukket sin ansøgning tilbage. Dette havde også været i overensstemmelse med god forvaltningsskik.

Vi er i den forbindelse opmærksomme på, at Ombudsmanden i en række sager har udtalt, at forvaltningen på eget initiativ skal vejlede borgeren i konkrete sager, og at sagens parter eller andre berørte bør gives lejlighed til at udtale sig, før sagen afsluttes, også selvom en sådan pligt ikke følger af forvaltningslovens partshøringsregler.

Det fremgår af Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer, Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen, 2. udgave, side 124-125, at: 'Et egentligt krav om skriftlighed i de nævnte situationer følger dog ikke af loven eller dens forarbejder. Er der tale om en offentlig myndighed, der indhenter et samtykke mundtligt, vil myndigheden være forpligtet til at notere dette i myndighedens sag, i en journal eller på anden måde som led i sagsbehandlingen, jf. herved offentlighedslovens § 6 og det almindelige forvaltningsprincip om, at en myndighed – uanset om der er tale om en afgørelsessag eller ej – skal sørge for, at der gøres skriftlige notater om ekspeditioner af væsentlig betydning for behandlingen af en sag, hvis de ikke fremgår af sagens dokumenter i øvrigt. En sådan notering af et mundtligt samtykke må kunne tillægges betydelig bevismæssig værdi, når det tydeligt fremgår, hvornår og under hvilke omstændigheder samtykket er givet. Se i den forbindelse John Vogter, Forvaltningsloven, side 40-41, hvor det bl.a. anføres, at domstolene, der er frit stillet ved bevisbedømmelsen, må forventes bl.a. at lægge vægt på, at noteringen er foretaget af en person i offentlig tjeneste under tjenstligt ansvar og i almindelighed uden personlig interesse i sagen. '

Bemærkningen ovenfor handler om afgivelse af et mundtligt samtykke. Det er dog efter Ankestyrelsens opfattelse udtryk for et almindeligt princip vedrørende bl.a. notatpligt efter offentlighedslovens § 6 (og nu § 13), om at man som udgangspunkt skal/kan stole på, hvad en myndighedsperson oplyser, er sket i en sag.

I lyset af dette almindelige princip og på baggrund af sagens oplysninger vurderede vi, at A mundtligt på mødet den 4. februar 2013 trak sin ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage.

Vi har særligt lagt vægt på, at A ikke normalt har sine forældre med som bisiddere, at hun mødte til mødet den 4. februar 2013 med sin faste støtte kontaktperson, at der var tale om planlagt møde med et i forvejen planlagt emne, at det fremgår af kommunens § 6 notat, at hun har ønsket at trække sin ansøgning tilbage, og på beskrivelsen i sagen af hendes ressourcer.

Vi har således foretaget en bevismæssig vurdering af, om A mundtligt har trukket sin ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage. ”

Af kommunens udtalelse af 5. januar 2015 fremgår bl.a. følgende:

”En stor del af de borgere, som er i berøring med Jobcentret har problemer udover ledighed og har problemstillinger ligesom A. Det er derfor ikke usædvanligt, at en borger kan være meget følelsesladet under et møde og/eller generelt har det mentalt dårligt. Det er vores sagsbehandlere uddannet – og vant – til at håndtere og der foretages naturligvis en konkret vurdering i de enkelte situationer af, om et møde fortsat kan afholdes med et konstruktivt udbytte, og hvad der videre skal ske. Det var også netop på den baggrund, at A's sagsbehandler vurderede at der var behov for indhentelse af speciallægeerklæring. Denne skulle belyse dels A's tilstand, men også vurdere, om der var udviklingsmuligheder for A.

...

X Kommune beklager at det ikke fremgår mere eksplicit af journalen, at der er givet konkret rådgivning omkring forskellen på de regelsæt, der anvendes samt ændringen af pensionslovgivningen pr. 1. januar 2013. Sagsbehandler har oplyst, at denne rådgivning blev givet på mødet flere gange, og at det var en fejl, at det udelukkende er noteret i journalen, at ansøgningen er trukket tilbage.

...

X Kommune er opmærksom på, at det altid er hensigtsmæssigt at der udfærdiges journalnotater hurtigst muligt efter f.eks. et møde. X Kommune bemærker hertil, at [mødet] er afholdt d. 4. februar 2013, hvor den dagældende Offentlighedslov § 6 gjaldt. Det fremgår af den kommenterede offentlighedslov s. 155 at 'det er ikke en nødvendig konsekvens af bestemmelsen i § 6, at de nævnte oplysninger straks ved modtagelsen nedfældes i et særligt dokument. Der vil som hidtil kunne gøres et notat om oplysningerne i den pågældende forvaltningsmyndigheds interne arbejdsmateriale, navnlig i referatark eller konceptark.' Sagsbehandler tog på selve mødet notater i hånden, hvilket efterfølgende d. 7. februar 2013 blev indført i den elektroniske journal. Det fremgår af forarbejderne til præciseringen af den nugældende Offentlighedslov, at formålet med indførelsen af '*snarest muligt*' er at sikre at oplysningerne gengives så nøjagtigt som muligt. Da der som nævnt forelå håndskrevne noter i sagen, vurderer X Kommune ikke, at A's retssikkerhed har været tilsidesat ved, at referatet er indført i den elektroniske journal 3 dage efter mødets afholdelse, og det ville ikke i den konkrete situation have ført til et andet resultat.

...

X Kommune finder ikke, at dette klagepunkt ændrer ved sagen. X Kommune vurderer fortsat at A blev vejledt og var indforstået med konsekvenserne af at tilbagetrække sin ansøgning på mødet d. 4. februar 2013, herunder også at sagen efterfølgende ikke længere skulle behandles efter de dagældende regler, men i stedet de nye regler om førtidspension mv. Det forhold, at A på et senere tidspunkt igen ønsker at få sin sag behandlet efter de dagældende regler, da hun tilkendes et ressourceforløb ændrer ikke herved.

...

X Kommune vurderer ikke at der var grundlag for at fortsætte behandlingen efter dagældende § 17, stk. 1, 1. pkt. Årsagen hertil er, at der alene var rejst en sag omkring førtidspension før 1. januar 2013 fordi A ønskede sagen behandlet på det foreliggende grundlag, hvorefter sagen overgår til behandling (rejses) efter reglerne om førtidspension umiddelbart efter fremsættelsen af anmodningen herom. Såfremt sagen skulle behandles efter den dagældende § 17, stk. 1, 1. pkt., skulle sagen have været rejst iht. dagældende § 18, hvilket må antages ikke at have været opfyldt, idet der på dette tidspunkt ikke forelå tilstrækkelig dokumentation for A's arbejdsevne mv. X Kommune finder, at såfremt der havde været en mulighed for at søge om pension på det foreliggende grundlag før 31. december 2013 [rettelig 2012; min tilføjelse] og efterfølgende bede om at få sagen vurderet iht. dagældende § 17, st. 1, 1. pkt. ville dette have medført en reel forlængelse af den dagældende pensionslov, hvilket anses for at være i strid med lovgivningen.

X Kommune beklager, at A ikke fik en skriftlig bekræftelse på sin tilbagetrækning af sagen. Med det nuværende kendskab til sagens udvikling er X Kommune enig i, at det havde været hensigtsmæssigt. ”

I partshøringssvar i e-mail af 25. februar 2015 har du anført, at A har fastholdt, at hun ikke på mødet den 4. februar 2013 blev orienteret om, at hun trak sin ansøgning tilbage, og at hun følte sin hæderlighed draget i tvivl.

I e-mail af 28. februar 2015 fastholdt du, at sagen også skulle behandles efter de regler, som gjaldt før den 1. januar 2013.

Du henviste til, at kommunen ikke havde sendt et referat fra mødet den 4. februar 2013, hvorunder det blev påstået, at A trak sin ansøgning tilbage. Både A og hendes (...)konsulent fastholdt, at de ikke på mødet blev orienteret om de mulige negative konsekvenser af kommunens fremgangsmåde, og de fastholdt også begge, at der overhovedet ikke blev nævnt noget om tilbagetrækning af A's oprindelige pensionsansøgning.

I e-mailen oplyste du videre, at du og A opfattede ressourceforløbet som "en parkering på en lav ydelse", idet der ikke siden tilkendelsen var sket noget ud over et ugentligt møde med (...)konsulenten.

Den 7. august 2015 bad jeg Ankestyrelsen om en supplerende udtalelse. Jeg bad styrelsen om bl.a. at oplyse, om A reelt havde nogen interesse i, at ansøgningen blev (anset for) trukket tilbage, og i givet fald hvilken, og/eller om det alene indebar administrative fordele for kommunen.

Jeg bad også styrelsen om at udtale sig om indholdet af den vejledning, som kommunen skulle have givet A, inden hun trak sin ansøgning tilbage, herunder om rådgivning om de nye og gamle regler om førtidspension og om forskel i regelsættene ville have været tilstrækkeligt.

Endelig bad jeg styrelsen om – i lyset af de spørgsmål, som jeg havde stillet – på ny at udtale sig om, hvorvidt kommunen havde overholdt sin vejledningspligt over for A.

I sit høringssvar af 14. september 2015 skrev Ankestyrelsen bl.a. følgende:

"Ankestyrelsen kan ikke svare på, om en borger reelt har en interesse i, at en ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag trækkes tilbage. Der kan være mange grunde til, at en borger ønsker at trække en ansøgning tilbage.

Med hensyn til spørgsmålet om administrative fordele for kommunen fremgår det af kommunens notat fra mødet den 4. februar 2013, at det, på grund af A's psykiske tilstand, var nødvendigt med en speciallægeerklæring. I den situation kan kommunen fortsætte sagsbehandlingen, uanset om der foreligger en ansøgning fra borgeren om førtidspension på det foreliggende grundlag. Kommunens sagsbehandling vil ikke nødvendigvis skulle afvente afgørelsen om førtidspension. Det vil være op til kommunen i samarbejde med borgeren at vurdere, hvad der er det bedste at gøre. Der er derfor ikke nødvendigvis administrative fordele ved, at borgeren trækker sin ansøgning om førtidspension tilbage, bortset fra de fordele, der altid vil være ved at skulle behandle én sag mindre.

Vi bemærker, at indhentelse af en speciallægeerklæring ikke ville have betydning for A's sag om førtidspension på det foreliggende grundlag. Når en borger ansøger om førtidspension på det foreliggende grundlag, skal kommunen indhente allerede udarbejdede lægerklæringer, men der kan ikke inddrages nye oplysninger. En ny speciallægeerklæring ville derfor alene skulle indgå i kommunens fremadrettede behandling af A's sag og ikke i hendes sag om førtidspension på det foreliggende grundlag.

Hvis A ikke havde trukket sin ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage, skulle kommunen have truffet afgørelse senest 3 måneder efter sagens påbegyndelse. Sideløbende hermed kunne kommunen indhente speciallægeerklæring til brug for den videre sagsbehandling, men den ville ikke kunne inddrages i sagen om førtidspension på det foreliggende grundlag.

...

Efter retssikkerhedslovens § 5 skal kommunen behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning.

Det følger af forvaltningslovens § 7, stk. 1, at en forvaltningsmyndighed i fornødent omfang skal yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde.

Ved siden af forvaltningslovens § 7, stk. 1, gælder også en pligt i medfør af god forvaltningsskik til generelt at yde vejledning. Vejledningen skal ydes i fornødent omfang, så det undgås, at borgeren på grund af fejl eller misforståelser udsættes for et retstab.

Rækkeviden af vejledningspligten vil skulle afgøres ud fra en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag. I en sag som den foreliggende, hvor borgeren overvejer at trække en ansøgning om førtidspension tilbage på et tidspunkt, hvor der er en nært forestående lovændring, er der næppe tvivl om, at kommunen skal rådgive om forskellen mellem de to regelsæt.

Det er vores vurdering, at en vejledning om de to regelsæt vil vise forskellen, og dermed vil borgeren blive bekendt med, at det er sværere at få tilkendt førtidspension efter de nye regler om førtidspension.

Kommunen skulle herudover sikre sig, at borgeren var klar over, at en tilbagetrækning af ansøgningen ville betyde, at kommunen ikke nødvendigvis ville træffe afgørelse om førtidspension, men ville foretage en helhedsvurdering af sagen.

...

Det er Ankestyrelsens vurdering, at en vejledning omkring de nye og gamle pensionsregler også vil belyse konsekvenser af/ulempen ved at trække en ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag tilbage.

Selvom borgeren er bekendt med dette, kan borger alligevel ønske at trække en ansøgning tilbage, da borgeren f.eks. kan være blevet opmærksom på, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst på det foreliggende grundlag, og at der er behov for, at kommunen behandler videre på sagen og i den forbindelse indhenter nye oplysninger til sagen, f.eks. lægelige oplysninger.

...

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at der er skærpede krav til den vejledning, der gives til borgere, der har det psykisk dårligt.

Vi bemærker dog, at A ikke deltog alene i mødet med kommunen. Hun havde sin faste støttekontaktperson med, som havde været tilknyttet hende i nogle år.

Vi bemærker desuden, at det fremgår af kommunens udtalelse af 5. januar 2015 til Folketingets Ombudsmand, at det ikke er usædvanligt for kommunen, at en borger kan være meget følelsesladet under et møde og/eller generelt har det mentalt dårligt. Kommunen oplyser i den forbindelse, at det er deres sagsbehandlere uddannet – og vant – til at håndtere, og der foretages en konkret vurdering i den enkelte situation af, om et møde fortsat kan afholdes med et konstruktivt udbytte, og hvad der videre skal ske.

Vi henviser desuden til, at kommunen i deres udtalelse af 5. januar 2015 har oplyst, at der på mødet den 4. februar 2013 blev givet rådgivning omkring de nye og gamle regler om førtidspension.

...

Ankestyrelsen har lagt kommunens oplysninger til grund om, at de på mødet den 4. februar 2013 har vejledt A og hendes støttekontaktperson om de gamle og de nye pensionsregler. En sådan vejledning vil afspejle konsekvenserne af/ulempen ved ikke at få behandlet en sag efter de gamle førtidspensionsregler, og det er Ankestyrelsens vurdering, at en sådan vejledning i det konkrete tilfælde vil være i overensstemmelse med reglerne.

Vi bemærker, at den klagesag, der har været under behandling i Ankestyrelsen, handler om, hvorvidt A skulle tilkendes et ressourceforløb med den følge, at hun ikke ville have ret til førtidspension efter de nye regler.

En genoptagelse af spørgsmålet om, hvorvidt kommunen skal behandle en sag om førtidspension på det foreliggende grundlag efter de pensionsregler, som var gældende før 1. januar 2013, ændrer ikke ved denne del af afgørelsen, men betyder, at kommunen skal tage stilling til, om A havde ret til førtidspension på det foreliggende grundlag efter reglerne i 2012. A skal derfor fortsætte i ressourceforløbet frem til kommunen har truffet afgørelse i sagen – forudsat at kommunen tilkender A en førtidspension.

Ankestyrelsen vurderer ikke, at der er grundlag for, at Ankestyrelsen genoptager sin afgørelse i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt kommunen har overholdt sin vejledningspligt. Vi vurderer ikke, at der er grundlag for at fastslå, at kommunen ikke har overholdt sin vejledningspligt og dermed forårsaget, at borgeren har tilbagekaldt sin ansøgning på et fejlagtigt grundlag. ”

Du har i partshøringssvar af 16. september 2015 og under efterfølgende telefonsamtale med en af mine medarbejdere fastholdt dine tidligere bemærkninger.

Du nævnte igen, at ressourceforløbet nu i to år var forløbet uden nogen kontakt til forvaltningen og uden nogen foranstaltninger overhovedet bortset fra en tilknytning til en (...)konsulent. Du oplyste desuden, at forløbet var blevet forlænget med yderligere tre år.